

Гобир І. Б., к.е.н., доцент,
доцент кафедри прикладної економіки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Клімчук В. І., магістр спеціальності 051 «Економіка»
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Рівень і величина прибутку формуються під впливом різноманітних факторів, які можуть як сприяти його зростанню, так і негативно впливати на нього. Іншими словами, підприємство отримує чистий прибуток, якщо його діяльність є ефективною і рентабельною, або ж несе чисті збитки в разі недостатньої рентабельності. Впливові фактори на прибуток є багатогранними та численними. [1]

Ринкові умови визначають успішність підприємства через його здатність генерувати достатній прибуток, тому всі зусилля організації спрямовуються на збільшення цього показника або підтримання його стабільного рівня.

Для забезпечення рентабельної роботи в ринковому середовищі надзвичайно важливо знайти резерви для зростання обсягів виробництва, зниження собівартості продукції та збільшення прибутку. [2]

Резерви для збільшення прибутку та рентабельності підприємства значною мірою залежать від обраних стратегічних напрямів його господарської діяльності. Для забезпечення стабільного розвитку кожен суб'єкт господарювання має зосереджуватися на підвищенні ефективності своєї роботи, що включає раціональне використання ресурсів, зростання доходності виробництва та покращення якості продукції, яка реалізується.

Підприємства можуть використовувати такі підходи для підвищення прибутковості [4]:

- Організаційні заходи: оптимізація виробничих процесів і структури управління, диверсифікація діяльності, реструктуризація виробництва;
- Техніко-технологічні заходи: модернізація технічної бази, впровадження нових технологій, вдосконалення існуючих продуктів;
- Економічні стимули: поліпшення системи оплати праці, підвищення тарифів, пришвидшення оборотності обігових коштів.

Для забезпечення стабільної роботи підприємств у сучасних ринкових умовах та отримання прибутку, рекомендовано використовувати низку стратегій та методів, спрямованих на підвищення рентабельності та збільшення прибутковості.

Запропоновані методи можуть бути корисними для вітчизняних підприємств, прагнучих до підвищення прибутковості своєї діяльності. Однак підприємства повинні активно шукати всі можливі шляхи

вдосконалення виробничих процесів, покращення конкурентоспроможності своєї продукції, що сприятиме зростанню як прибутку, так і рентабельності.

Таблиця 1.1 – Шляхи підвищення рентабельності та прибутковості

Прибуток	Рентабельність
1. Розширення масштабів виробництва та реалізації продукції.	1. Зниження витрат на виробництво продукції.
2. Підвищення стандартів якості продукції.	2. Зростання ефективності використання робочої сили.
3. Реалізація або передача в оренду надлишкового обладнання та майна.	3. Скорочення витрат, що не пов'язані безпосередньо з виробництвом.
4. Оптимізація собівартості продукції шляхом раціонального використання ресурсів (матеріальних, людських, територіальних).	4. Впровадження програм для підвищення продуктивності праці співробітників і зменшення адміністративних витрат.
5. Диверсифікація діяльності підприємства.	5. Впровадження нових методів управління, що знижують витрати та втрати від браку.
6. Проведення ринкових досліджень для виявлення тенденцій попиту та поведінки конкурентів.	6. Покращення характеристик продукції, орієнтованих на зростання частки високорентабельної продукції в асортименті.
7. Удосконалення співпраці з партнерами, постачальниками та покупцями.	7. Застосування ефективних маркетингових стратегій для просування продукції з високою рентабельністю.

Джерело: складено автором на основі [1]

До потенційних резервів підвищення прибутковості можна віднести:

- Підвищення ефективності продажу продукції, зокрема через прискорення обороту оборотних коштів, зменшення запасів і забезпечення оперативного переміщення готової продукції від виробника до споживача.
- Збільшення обсягів виробництва завдяки більш ефективному використанню виробничих потужностей підприємства.
- Скорочення витрат на виробництво за рахунок підвищення продуктивності праці та економного використання сировини, матеріалів, палива, електроенергії та обладнання.
- Усунення причин перевитрат фінансових ресурсів на управлінські та комерційні потреби.
- Використання новітніх механізованих і автоматизованих засобів у виробництві.
- Впровадження ефективної цінової політики з урахуванням різних категорій покупців.
- Дотримання укладених угод на постачання продукції.
- Розвиток політики підготовки кадрів, яка є важливим капіталовкладенням.
- Створення сприятливого матеріального клімату в колективі.
- Покращення рекламної діяльності і підвищення ефективності окремих рекламних кампаній.
- Запровадження інновацій і досягнень науково-технічного прогресу для підвищення продуктивності праці.
- Продаж або оренда непотрібного обладнання.

- Вибір ефективної облікової політики і зниження собівартості продукції.
- Підвищення цін на продукцію за умови її покращення якості.
- Розширення експорту.

Ці заходи можуть суттєво покращити фінансові результати підприємства, збільшивши його прибутковість та конкурентоспроможність.

Перелік використаних джерел

1. Романова Т. В., Даровський Є. О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*, 2015. № 4.
2. Гаватюк, Л. С., Перегіняк Н. М. Шляхи підвищення рівня прибутковості вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання. *Економіка та суспільство*, 2017. № 9. С. 363-367.
3. Коваленко Д. І., Бейгул В. І. Формування стратегії управління прибутковістю підприємства. *Міжнародний науковий журнал*. 2015. № 2. С. 43-48.
4. Антонюк Р.Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*, 2012. № 126. С.

УДК 330.34

Гречко О.О., Мотрюк Л.О., здобувачки освіти
за спеціальністю 051 «Економіка»,

Бережницька У.Б., к.е.н., доцент,

завідувачка кафедри прикладної економіки,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

РОЛЬ ІНСТИТУТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

Актуальність питання важливості розвитку інститутів у сучасному світі, що так швидко змінюється, є беззаперечною. Додатково, в умовах зростаючої глобальної взаємозалежності, необхідності співпраці країн саме інституційна спроможність стає ключовим фактором успіху. Так, економічні інститути відіграють вирішальну роль у цьому процесі, забезпечуючи порядок взаємодії у міжнародних економічних відносинах, встановлюючи чіткі правила ведення бізнесу та створюючи механізми захисту від фінансово-економічних криз тощо. Розуміння їх сутності і значення є життєво важливим для кожної держави, що прагне до розвитку в умовах глобальної конкуренції. Дослідження цієї теми дозволяє глибше зрозуміти, яким чином країни можуть досягати успіху, орієнтуючись у складному ландшафті світової економіки.

Інститути, за визначенням Д. Норта, – це «правила гри» в суспільстві, або ж створені людиною обмежувальні рамки, які організовують взаємини між індивідами [1, с. 7]. Т. Веблен розглядав інститути як усталені соціальні правила